

บทที่ 1

บทนำ

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิชาวรรณกรรมการแสดง

กระบวนวิชานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา วิเคราะห์วรรณกรรมที่ใช้ในการแสดงของไทย เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา รูปแบบ ลักษณะ เฉพาะคุณค่า นอกจากนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์และ เผยแพร่วรรณกรรมการแสดงให้แพร่หลายมากขึ้น

ความสำคัญของวิชาวรรณกรรมการแสดง

การแสดง (Performance) เป็นส่วนหนึ่งของงานศิลปะและการแสดงมีความสัมพันธ์กับวรรณกรรม เนื่องจากการเสนอบางชนิดต้องมีบท (Script) ใช้ในการดำเนินเรื่อง ดังนั้นวรรณกรรมที่แต่งขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงจึงเกิดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแสดง

การแสดงแต่ละประเภทจะดีหรือไม่ดี บทที่เขียนขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงมีส่วนสำคัญยิ่ง เช่นการแสดงโขน ซึ่งนิยมเล่นเรื่องราวรามเกียรติ์นั้น บทพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้รับการดัดแปลงจากวรรณคดีสโมสรให้เป็นยอดแห่งบทละครรำ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวรรณกรรมที่ดีเป็นส่วนประกอบของการแสดงนั้น ย่อมจะต้องประกอบด้วยคุณค่าในด้านต่างๆซึ่งสมควรที่จะรวบรวมเพื่อนำมาศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์ให้ละเอียดลึกซึ้งต่อไป

ความหมายของวิชาวรรณกรรมการแสดง

คำว่าวรรณกรรมการแสดง แยกออกเป็น 2 ความหมาย ดังนี้ "วรรณกรรม"

ความหมายของคำว่า วรรณกรรม

คำว่า วรรณกรรม มีปรากฏเป็นหลักฐานทางกฎหมายครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองลิขสิทธิ์ และ วรรณกรรม พ.ศ. 2475 คำนี้ แปรมาจากคำ literature เช่นเดียวกับคำ วรรณคดี วรรณกรรมมีความหมายที่ใช้กันเป็นที่เข้าใจทั่วไป 2 นัยคือ

1. หมายถึงใกล้เคียงกับคำวรรณคดีในความหมายอย่างกว้าง คือ หมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้น ประพันธ์ขึ้นทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด เพื่อความมุ่งหมายใด ไม่เน้นการแสดงออกว่ามีคุณค่าทางอารมณ์หรือไม่

2. หมายถึงสิ่งที่เขียน ประพันธ์ขึ้นเรื่องหนึ่งๆ ด้วยภาษาใดภาษาหนึ่งในสมัยหนึ่ง หรือในบ้านเมืองแห่งหนึ่งๆ เป็นรายเรื่องไป เช่น ให้ความหมายว่า วรรณกรรมสุนทรภู่ วรรณกรรมรวมสมัย วรรณกรรมรัชสมัย วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ คำว่าวรรณกรรมมีความหมายเป็นกลางๆ ไม่ประเมินคุณค่า จึงไม่เหมือนกับคำวรรณคดีในความหมายอย่างแคบ¹

คำว่า การแสดง หมายถึง การชี้แจง, การอธิบาย การบอกข้อความให้รู้, ทำให้ปรากฏออกมา, เล่น เช่น แสดงละคร²

ดังนั้น ความหมายของวรรณกรรมการแสดง จึงหมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้น ประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงต่างๆ เช่น การแสดงโขน ละคร เป็นต้น

¹ ศาสตราจารย์กุหลาบ มลลิกะมาส. ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย หนังสือนานาชาติ โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, กรุงเทพฯ : 2529, หน้า 5.

² พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 , หน้า 825.

ขอบเขตของวิชาวรรณกรรมการแสดง

กระบวนวิชาวรรณกรรมการแสดง ในที่นี้จะรวบรวมและศึกษาเรื่องของ
วรรณกรรมที่ใช้ในการแสดงของเฉพาะภาคกลาง ไทแก๋ บทธละครนอก บทธละครใน
บทธโขน บทธเสภา วรรณกรรมที่ใช้แสดงหุ่น หนังใหญ่, ลิเก และศึกษาวิเคราะห์
บทธละครเรื่องอิเหนา โดยละเอียด

นอกจากนี้ก็จะศึกษาถึงเรื่องของการละครของตะวันตก เพื่อเป็นแนวให้
ที่ศึกษาได้มีความรู้เรื่องของพื้นฐานของการละครตะวันตกอย่างกว้างๆ
